

Oświadczenie złożone przez senatora Sławomira Sadowskiego na 57. posiedzeniu Senatu w dniu 10 czerwca 2010 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji narodowej Katarzyny Hall

Pani Minister!

Sprawa dotyczy projektu rozporządzenia MEN z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie rodzajów i szczególnych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach. Po zgłoszonych do Ministerstwa Edukacji Narodowej przez środowiska związane z kształceniem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie protestach w związku z przywołanym rozporządzeniem, dopisano w nim, że „Do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych mogą być przyjmowane również dzieci i młodzież: 1) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, 2) z innym rodzajem niepełnosprawności niż przeważająca w danym ośrodku, w przypadku gdy w miejscu ich zamieszkania brak jest oferty edukacyjnej zapewniającej im specjalną organizację nauki i metod pracy, dostosowaną do ich indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych”. Nie uchylono jednak §22, uniemożliwiającego ośrodkom przyjmowanie uczniów z lekkim upośledzeniem umysłowym, którzy mogą kształcić się w szkole w miejscu zamieszkania. Utrzymywanie zapisów rozporządzenia w tej formie może w ciągu kilku lat doprowadzić do likwidacji kształcenia dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych lub znacznie je ograniczyć.

Zamierzeniem MEN jest przeniesienie ciężaru kształcenia dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim do szkół ogólnodostępnych. W projekcie rozporządzenia MEN z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych – w §4, a także w §1 – jest mowa o obowiązkach nałożonych na wymienione placówki oświatowe. Zobowiązane są one do stworzenia odpowiednich warunków, zapewnienia specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych, umożliwiających realizację programów nauczania dostosowanych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia z wykorzystaniem odpowiednich form i metod pracy dydaktycznej i wychowawczej. Powinny też zatrudniać specjalistów. W tym miejscu należy zauważyć, że nie wszystkie wymienione zadania są realizowane w szkołach ogólnodostępnych. Projekt rozporządzenia nie nakłada na nie obowiązku zatrudnienia nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej, lecz tylko wskazuje taką możliwość, co w konsekwencji, razem z brakiem finansowego przygotowania organów prowadzących szkoły ogólnodostępne do proponowanych zmian, spowoduje, iż nie będzie specjalistów z zakresu oligofrenopedagogiki ze znajomością psychicznych aspektów rozwoju dziecka upośledzonego, z uwzględnieniem jego potrzeb

W kształceniu i wychowaniu dziecka niepełnosprawnego najważniejsze jest zapewnienie mu bezpieczeństwa, stabilizacji, poczucia własnej wartości i pełnej akceptacji. Osiągnięcie przez takie dziecko sukcesu motywuje je do dalszej pracy nad sobą. Powstaje pytanie, czy szkoły ogólnodostępne, w pogoni za wynikami egzaminów zewnętrznych, będą w stanie rozwiązać i udźwignąć problemy uczniów niepełnosprawnych potrzebujących stosowania indywidualnych metod pracy. Jeśli nie, to może to w konsekwencji spowodować u tych uczniów zaburzenia emocjonalne, takie jak frustracja, nerwica, agresja itd.

Projekt rozporządzenia z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół w załącznikach 2 i 3 przewiduje możliwość organizowania kształcenia osób upośledzonych w stopniu lekkim w szkołach specjalnych, jednocześnie jednak ogranicza takie możliwości, jeśli chodzi o specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. Powoduje to zmianę statusu wychowania szkolno-wychowawczego na ucznia szkoły specjalnej, a co za tym idzie znaczne ograniczenie subwencji na tego ucznia. Dotknie to uczniów z województw o największej stopie bezrobocia i najbiedniejszych, min. województwo warmińsko-mazurskie. Na przykład koszty pobytu w internacie i opłaty za wyżywienie spowodują, że niemożliwe będzie uiszczenie należności.

Pani Minister! Zasadne byłoby wprowadzenie zmian umożliwiających kształcenie uczniów niepełnosprawnych intelektualnie zgodnie z zasadami pedagogiki specjalnej w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, które są do tego merytorycznie przygotowane.

Z wyrazami szacunku
Sławomir Sadowski